

la humanitat

Fundador: Lluís Companys

"L'amor que sento per la meua terra, que no minva, sino que acreix el que sento per la República, voldria que on hi hagi un català hi hagi un defensor de la llibertat, superior a tots els altres."

President COMPANYS.

SEGONA ÈPOCA

ANY I.—NÚM. 3

Solicitado el Registro como Artículo de Segunda Clase en la Administración de Correos de México, D. F.

Edito: M. ROURET CALLOL

México, D. F., Abril-Mayo, 1943

El Dr. Jaume Aguadé i Miró ha mort

La matinada del 30 de maig finà a Mèxic un dels homes més representatius del catalanisme. El Dr. Jaume Aguadé i Miró, nom popularíssim i estimat, la història del qual està íntimament i tràgicament associada a la història contemporània de la nostra Pàtria.

Quan clou els ulls per sempre un d'aquests pocs homes que assenyalen una època, les llàgrimes que pugui fer-nos vessar el dolor i l'emoció que ens corprèn en trobar-nos front a front amb el suprem misteri, a penes si tenen un significat anecdòtic. Alguna cosa més que les llàgrimes i l'emoció es produeix en els qui sobreviuen. Tot i ésser llurs coetanis; tot i haver compartit amb ells hores d'angoixa i dolor, i moments — sempre efímers — de joia; tot i havent-los vist íntimament, amb virtuts i defectes al descobert, en la rutina ordinària i en la domèstica quotidianitat, quan la mort enfredoreix aquests homes i els allunya per sempre de nosaltres sorgeix amb una força invencible la llegenda — llegenda verídica — de llur vida d'abrandament, de persecucions, de lluites, de treball constant al servei de l'ideal de la Pàtria; el relleu de la llegenda que el poble es farà seva tot seguit i per anys i anys, amb la finor d'esperit que el nostre poble serva pels seus morts il·lustres, perquè Catalunya i els catalans, sense dir-s'ho, sense cerimònies simbòliques, l'endemà del traspàs d'un dels seus herois, incinera, enterra i oblida per sempre totes les petites misèries que són altres tantes espines en la vida de l'home que es lliura a la cosa pública. Retem aquest merescut homenatge al nostre poble, on la multitud és com totes les multituds i les passions polítiques més intenses que en moltes d'altres multituds: el de proclamar que sap honorar els seus morts i que forja el seu caràcter i la seva història en l'exemple preclar de les virtuts dels paladins que cauen al llarg del camí.

Per a molta gent — i sobretot per a la que compon les més joves generacions — el nom de Jaume Aguadé evocarà immediatament l'època més intensa de la història política de Catalunya, els tumultes ara arran de terra, ara d'una grandiositat d'epopeia, que hem viscut aquests darrers anys i que culminaren en la pèrdua total de les llibertats que el nostre po-

ble havia assolit. Una època que comença en un manifest, llançat a la llum pública el mes de febrer del 1931 i en el qual tres noms ara més que mai gloriosos destacaven en titulars plens i visibles, enmig d'una abrandada literatura que cridava el poble de Catalunya a pronunciar-se per les sagrades causes que sempre troben ressò en els nostres cors: "FRANCESC MACIA, LLUIS COMPANYS I JAUME AGUADE, us demanen que acudiu a la lluita i que manifesteu de-

mocràticament que esteu al costat de Catalunya, de la Democràcia i de la Llibertat."

Gloriosa trinitat de patricis, llavors aureolats per les persecucions, ungits del poder després, corbats més tard pel pes de responsabilitats immenses, torbats ara per l'encens dels afalacs i ferits adés per la punxada de dictaris injustos i de vils calúmies. Junts des d'avui altra vegada, en la mort, després del remolí tempestuós, per llançar als catalans una crida solemne: Uniu-vos per

REGRACIA-MENT

E. R. de C. regracia tots els amics que han manifestat el seu condol per la pèrdua del nostre il·lustre correligionari

lluitar per la Pàtria! Noms que són i seran guia i exemple. Història d'on encara ragen la sang i les llàgrimes i que ja és la llegenda més estimulant del martirologi de Catalunya.

Ferò Jaume Aguadé, per als innombrables amics que el coneixien, no era solament el polític, l'alcalde de Barcelona, el ministre de la República.

Jaume Aguadé era un valor humà que serà més plorat com més coneguts siguin ell i la seva obra.

No podem, fredament, fer la

seva biografia, en moments que el seu cos es encara tebi i hores després que parlàvem amb ell d'esperances, del futur — per part seva, amb un deix amarg d'illusió continguda pel presentiment que el seu futur era el sepulcre en terra amiga, però aliena, lluny de la llar ancestral, de la Catalunya dels seus amors.

Ja la faran més serenament, la biografia del Dr. Aguadé, els qui siguin competents per destriar i exaltar els múltiples aspectes de la seva personalitat. El conspirador incansable de l'època heroica en la qual ésser catalanista costava la presó i gairebé la mort civil. El polític que tenia de la Pàtria una idea completa i definida sorgida del seu sentiment insobornable de catalanitat, però enfortida per les seves arrelades conviccions socials i polítiques avançades. El metge devot de la ciència i apassionat del seu sacerdocí que en temps ben recents, per bé que semblin pertànyer a èpoques perdudes en un llunyà passat, entrava a les llars dels humils per auxiliars amb la seva ciència, apai-vagar-los amb els seus consols i, sovint, ajudar-los amb els seus diners. El pamfletista atrevit i vibrant. L'humanista estudiós i sempre insatisfet. L'escriptor científic. L'amant devot dels llibres, que deixava una biblioteca — triada sovint entre els llibres de vell, però sempre selecta i agudament escollida — a qualsevol lloc dels que ha hagut d'anar abandonant successivament en una cursa que no ha trobat fites sinó en acarar-se amb la mort. La casa pairal de Reus, la llar de Barcelona, la presó, París, Sete, Montpeller, Mèxic. A cada etapa rengleres de llibres servint de fons a un episodi nou d'una vida de pensador i d'humanista paradoxalment alià a la contemplació placèvola i a la meditació reposada, turmentat en canvi per l'impuls romàntic de l'acció, estimulat per un entusiasme sense defalliments, esperançat per un demà, per Catalunya, gloriós i lliure.

Jaume Aguadé pertany ara del tot a la Pàtria.

A nosaltres, correligionaris i amics de la gran figura traspasada, ens correspon l'honor de retre-li homenatge pòstum en aquestes ratlles que voldríem que reflectissin la pre-gona emoció que sentim.

(Passa a la 2ª pàgina)